ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS ACCORDING TO THE VIEWS OF TEACHERS UNDER THE TRANG PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

[1]ปิยะดา เส้งเอียด และ [2]รุจิราพรรณ คงช่วย

[1]Piyada Seng-aied and [2]Rujirapun Kongchuay

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ประเทศไทย

Songkhla Rajabhat University, Thailand

[1]kruju.mail@gmail.com

Received: May 5, 2024; **Revised**: June 27, 2024; **Accepted**: July 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทาง

---

[1] นักศึกษา, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วิชาการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการนิเทศการสอน ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ประเด็นที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารการศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) Study the academic leadership of school administrators according to the views of teachers under the Trang Primary Education Service Area Office 1, 2) Compare the academic leadership of school administrators according to the views of teachers under the Trang Primary Education Service Area Office 1; classified by gender, work experience, education level, and the size of schools, 3) Study the suggestions about the academic leadership of school administrators according to the views of teachers under the Trang Primary Education Service Area Office 1. The results showed that: 1) The academic leadership of school administrators according to the views of teachers under the Trang Primary Education Service Area Office 1, in a whole aspect, was at the highest level. The data were sorted by average from the highest to the lowest: Evaluation and monitoring of student progress aspect, Promoting the academic environment aspect, Mission planning aspect, Curriculum management and teaching aspect, and Teaching supervision aspect, respectively. 2) When compare the academic leadership of school administrators according to the views of teachers under the Trang Primary Education Service Area Office 1; classified by gender, work experience, education level, and the size of schools, the results showed no difference, and 3) The most common suggestion about the academic leadership of school administrators according to the views of teachers under the Trang Primary Education Service Area Office 1 was the Teaching supervision aspect.

Keywords: Academic leadership, School Administrator, Education Administration

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ต้องใช้การประสานความร่วมมือกันหลายฝ่าย หน่วยปฏิบัติที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพพัฒนาผู้เรียนโดยตรง คือ สถานศึกษา การที่สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต้องอาศัยระบบบริหารจัดการที่ดี นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบันต้องหันมาทบทวนถึงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมต่อสภาวการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเพิ่มพูนทักษะความสามารถในการวิเคราะห์และตัดสินใจทางด้านกลยุทธ์อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้ปัจจุบันแนวคิดทางด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ซึ่งการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการรวบรวมเอาความรู้และทักษะต่างๆ ที่ได้ศึกษามาหล่อหลอมรวมเข้าไว้ด้วยกันและทำให้มองเห็นถึงภาพรวมของวิชาต่างๆ ที่ได้ศึกษามาเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์และการตัดสินใจ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุผลตามเป้าหมาย ทั้งในระดับวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ต่างๆ ในที่สุด (อนิวัช แก้วจำนงค์, 2560: 11) และการบริหารโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic planning) เนื่องจากแผนกลยุทธ์จะเป็นแนวทางที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการได้อย่างมีทิศทาง คือ มุ่งสู่ความสำเร็จของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างมืออาชีพ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะผลักดันให้ภารกิจของสถานศึกษาลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยมีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษากำกับ ดูแล และพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีคุณภาพนำไปสู่การรวมพลังเพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้บริหารยังเป็นผู้ที่มีบทบาท เป็นผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร เป็นผู้ที่มีความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงาน อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่เชื่อมสัมพันธ์ของหน่วยงานและบุคลากรเพื่อให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสามารถทำงานให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้นำเอานโยบายและโครงการต่างๆ ไปปฏิบัติ ถ้าการดำเนินการตามนโยบายเป็นไปด้วยดีย่อมเป็นผลดีต่อคณะครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารเพียงใดนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีพฤติกรรมบริหารอย่างเหมาะสม ต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานกาณ์ นอกจากนี้ ภาวะผู้นำของ

ผู้บริหารยังเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการกำหนดความอยู่รอดและความเจริญเติบโตขององค์กร เพราะ ภาวะผู้นำเป็นส่วนที่ดึงความรู้ความสามารถต่างๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ ช่วยประสานความขัดแย้งต่างๆ ภายในหน่วยงาน ช่วยโน้มน้าวชักจูงใจให้บุคคลทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ คือ ผู้บริหารขององค์กรจะต้องมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความยอมรับ เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นว่าผู้บริหารไม่เพียงแต่นำองค์การให้อยู่รอดเท่านั้น แต่จะนำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจเกียรติยศ ชื่อเสียงและความสำเร็จมาสู่องค์การด้วย (ภารดี อนันต์นาวี, 2557: 77-78) ดังนั้น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์นั้น จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่ดี ซึ่งผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดี มีอิทธิพลกับการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่ดี สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีคุณค่าและมีความจำเป็นต่อการนำองค์การก้าวไปสู่อนาคตที่ดียิ่งกว่าเดิม

ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นพฤติกรรมการกระทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในการชี้นำหรือโน้มน้าวจูงใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ผู้นำทางวิชาการจะไม่เน้นการเป็นผู้นำเพียงอย่างเดียว แต่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้วยบทบาททางการบริหารได้รวมถึงการประสานงาน การควบคุม และกำกับดูแลหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาวะผู้นำทางวิชาการเกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมกับ "หลักทางเทคนิค" ของการศึกษา คือ การเรียนการสอนและการเรียนรู้ ผู้นำทางวิชาการจะต้องประกอบด้วยความเชี่ยวชาญและความสามารถพิเศษ เป็นแกนนำในการทำงานอย่างเจาะลึกเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน และกล้าหาญในการทำงานโดยตรงกับครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน (Hallinger, 2009 อ้างถึงใน พระมหาพิทยา จันทร์วงศ์, 2557: 42) ซึ่งตามแนวคิดของ Seyfarth (1999, 165 – 273 อ้างถึงใน เกตุสุดา กิ้งการจร, 2560: 12-13) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครู กระตุ้นให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมมือกันด้วยเทคนิคที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานสำคัญซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จของผู้บริหาร หากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและเป็นผู้นำทางการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้และกลวิธีการสอนที่หลากหลายจะทำให้มีผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 มีหน้าที่ในการควบคุม ดูแล กำกับติดตาม โรงเรียนจำนวน 5 อำเภอในจังหวัดตรัง ได้แก่ อำเภอเมืองตรัง อำเภอย่านตาขาว อำเภอปะเหลียน อำเภอนาโยงและอำเภอหาดสำราญ ซึ่งจากการรายงานข้อมูลผลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้รเรียนระดับชาติ (NT) ในแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 พบว่า ในปีการศึกษา 2564 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการทดสอบ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ สพฐ. ร้อยละ 0.27 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าอยู่หนึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่กับระดับประเทศ พบว่า ผลการทดสอบใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 1.83 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการทดสอบ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ สพฐ. ร้อยละ 1.51 และมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 1.26 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับ สพฐ. และระดับประเทศเพียงหนึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับเขตพื้นที่ต่ำกว่าระดับ สพฐ.ร้อยละ 5.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายความสามารถ พบว่า ด้านคณิตศาสตร์ต่ำกว่าร้อยละ 7.10 และด้านภาษาไทยต่ำกว่าร้อยละ 3.11 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่กับระดับประเทศ พบว่า ระดับเขตพื้นที่ต่ำกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 5.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายความสามารถ พบว่า ด้านคณิตศาสตร์ต่ำกว่าร้อยละ 7.81 และด้านภาษาไทยต่ำกว่าร้อยละ 3.80 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1, 2566 : 10-13)

จากความสำคัญที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และวางแผนในการดำเนินการส่งเสริม พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดประโยชน์สู่งสุดต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,368 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 132 แห่ง ข้อมูล ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2565 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1, 2566: 6)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 302 คน จากนั้นสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา และสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษา ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยจับสลาก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ได้มาจากการสังเคราะห์ตัวแปรของภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของ พัชราภรณ์ จันทพล (2559: 27-32), เพ็ญนภา พลับฉิม (2559: 23), เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560: 7-8), Hallinger and Murphy (1985: 221-224), Ubben and Hughes (1987: 97-99), Krug (1992: 53), McEwan (1998:125-130) และ Van and Kruger (2003: 247) ประกอบด้วยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1) การวางแผนกำหนดภารกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีตัวแปรภาวะผู้นำเชิงวิชาการ 5 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) การวางแผนกำหนดภารกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า t-test แบบ Independent Sample Test และค่า F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การวางแผนกำหนดภารกิจ	4.59	0.62	มากที่สุด
2.	การจัดการหลักสูตรและการสอน	4.58	0.60	มากที่สุด
3.	การนิเทศการสอน	4.55	0.63	มากที่สุด

4.	การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.64	0.55	มากที่สุด
5.	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.61	0.62	มากที่สุด
ภาพรวม		**4.59**	**0.61**	**มากที่สุด**

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการนิเทศการสอน ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ t-test จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA (F-Test) ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.4 ครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency)

ตาราง 2 แสดงจำนวนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. การวางแผนกำหนดภารกิจ	
1.1 ผู้บริหารควรมีการวางแผนที่ดี รอบคอบ ครอบคลุมทุกงาน	35
1.2 มีการประชุมปรึกษาหารือ มอบหมายงาน	32

1.3 ผู้บริหารควรวางแผนตามบริบทและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	20
1.4 ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการให้กับครูได้อย่างถ่องแท้	8
1.5 ผู้บริหารควรมีการศึกษานโยบาย สพฐ. อย่างถ่องแท้	5
1.6 ผู้บริหารมีความรอบรู้ในเชิงนโยบาย	3
รวม	**103**
2. การจัดการหลักสูตรและการสอน	
2.1 พัฒนาครูให้มีสื่อ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย	36
2.2 พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้โดยตรง	24
2.3 ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ รอบรู้หลักสูตรส่งเสริมให้จัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	20
2.4 การจัดหลักสูตรและการสอนควรสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน	6
รวม	**86**
3. การนิเทศการสอน	
3.1 ควรมีการนิเทศตามสภาพจริง	85
3.2 มีการนิเทศและมีการติชมและมีการเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	36
3.3 การนิเทศการสอนควรมีอย่างน้อยเทอมละ2ครั้ง	21
3.4 ใช้วิธีการหลากหลายในการนิเทศ	14
3.5 มีการนิเทศตามปฏิทินอย่างเคร่งครัด	12
รวม	**168**
4. การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	
4.1 ประเมินตามสภาพจริง โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนเก่งปานกลาง อ่อน อย่างเคร่งครัด	35
4.2 ใช้ผลประเมินมาปรับปรุงข้อบกพร่องอย่างต่อเนื่อง	26
รวม	**61**
5. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	
5.1 รณรงค์และปลูกฝังการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ	41
5.2 จัดบรรยากาศให้อบอุ่น เอื้อต่อการเรียนรู้	35
5.3 ผลักดันให้ครูมีแนวคิดที่แปลกใหม่ กล้าที่จะลงมือทำ	15
5.4 การสอนต้องมีการสนุกสนาน เข้าถึงผู้เรียน และคอยช่วยเหลือผู้เรียน	3
รวม	**94**

จากตาราง 2 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนที่ดี รอบคอบ ครอบคลุมทุกงานมีการประชุมปรึกษาหารือ มอบหมายงาน ผู้บริหารควรวางแผนตามบริบทและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการให้กับครูได้อย่างถ่องแท้ ผู้บริหารควรมีการศึกษานโยบาย สพฐ.อย่างถ่องแท้และผู้บริหารมีความรอบรู้ในเชิงนโยบาย

การจัดการหลักสูตรและการสอน มีข้อเสนอแนะ คือ พัฒนาครูให้มีสื่อ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้โดยตรง ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ รอบรู้หลักสูตรส่งเสริมให้จัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนและการจัดหลักสูตรและการสอนควรสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน

การนิเทศการสอน มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการนิเทศตามสภาพจริง มีการนิเทศและมีการติชมและมีการเสนอแนะเพื่อแก้ไขปปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอนควรมีอย่างน้อยเทอมละ 2 ครั้ง ใช้วิธีการหลากหลายในการนิเทศและมีการนิเทศตามปฏิทินอย่างเคร่งครัด

การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน มีข้อเสอนแนะ คือ ประเมินตามสภาพจริง โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนเก่งปานกลาง อ่อน อย่างเคร่งครัดและใช้ผลประเมินมาปรับปรุงข้อบกพร่องอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีข้อเสอนแนะ คือ รณรงค์และปลูกฝังการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ จัดบรรยากาศให้อบอุ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลักดันให้ครูมีแนวคิดที่แปลกใหม่ กล้าที่จะลงมือทำและการสอนต้องมีการสนุกสนาน เข้าถึงผู้เรียน และคอยช่วยเหลือผู้เรียน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการนิเทศการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีภาวะผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักสูตรและงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวิชาการ นอกจากนี้ ยังเป็นความสามารถของผู้บริหาร

สถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการโดยให้บุคลากรโรงเรียนร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2557 : 25) อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริมา พื้นสะอาด (2560 : 29) ที่ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะมีความรู้ความเข้าใจทฤษฎี ปรัชญา ของหลักสูตรต่างๆ ของสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนแบบต่างๆ สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน เป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565 : 74-76) ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ และด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสถานศึกษาเพราะผู้นำทางวิชาการนั้นสามารถสร้างวิสัยทัศน์และสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษา จนนำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษาโดยอาศัยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการสร้างเป้าหมายและความสำเร็จที่เป็นหนึ่งเดียวกันขององค์กรได้

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปตามระบบและแนวทางเดียวกัน ซึ่งโลกของข้อมูลข่าวสารที่เปิดกว้าง ทำให้ผู้บริหารสามารถเลือกรูปแบบแนวทางการบริหารตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งทุกเพศ ทุกวัยสามารถศึกษาหาความรู้ ค้นหาข้อมูล สืบค้นเรื่องราวต่างๆ และรวมถึงการเปิดกว้างทางด้านการแสดงความคิดเห็นและความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคม จึงส่งผลให้ครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติและความคิดเห็นต่องานวิชาการในเชิงบวก มีความสนใจ ใส่ใจในงานวิชาการ จึงทำให้มองภาพรวมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ จึงสนับสนุนให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงทำให้การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 มีการบริหารงานวิชาการในรูปแบบที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในทุกขนาด จึงทำให้การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนที่ดี รอบคอบ ครอบคลุมทุกงานมีการประชุมปรึกษาหารือ มอบหมายงาน ผู้บริหารควรวางแผนตามบริบทและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการให้กับครูได้อย่างถ่องแท้ ผู้บริหารควรมีการศึกษานโยบาย สพฐ. อย่างถ่องแท้และผู้บริหารมีความรอบรู้ในเชิงนโยบาย ทั้งนี้ การกำหนดภารกิจของโรงเรียนจะเป็นการกำหนดภารกิจหรือขอบเขตงานที่รับผิดชอบในส่วนของงานวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำกรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผนเพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายและจุดเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันจะเกิดกับนักเรียน ชุมชน รู้จักการวางแผนงานอย่างเป็นระบบในองค์กร เป็นคนที่มีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

3.2 การจัดการหลักสูตรและการสอน มีข้อเสนอแนะ คือ พัฒนาครูให้มีสื่อ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้โดยตรง ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ รอบรู้หลักสูตรส่งเสริมให้จัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน และการจัดหลักสูตรและการสอนควรสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานการใช้หลักสูตร การดำเนินการให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการจัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการวัดประเมินผลนักเรียน โรงเรียนสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีสอน

3.3 การนิเทศการสอน มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการนิเทศตามสภาพจริง มีการนิเทศและมีการติชมและมีการเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอนควรมีอย่างน้อยเทอมละ 2 ครั้ง ใช้วิธีการหลากหลายในการนิเทศและมีการนิเทศตามปฏิทินอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการนิเทศการสอน การวางแผน การประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ ซึ่งการนิเทศจะช่วยเพิ่มผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ สนับสนุนปรับปรุง และประเมินผลการสอนของครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับตัวนักเรียนตามเป้าหมายของโรงเรียน

3.4 การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน มีข้อเสนอแนะ คือ ประเมินตามสภาพจริง โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนเก่งปานกลาง อ่อน อย่างเคร่งครัดและใช้ผลประเมินมาปรับปรุงข้อบกพร่องอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การประเมินผล ติดตามความก้าวหน้าของ

นักเรียนเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนและสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบ

3.5 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีข้อเสอนแนะ คือ รณรงค์และปลูกฝังการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ จัดบรรยากาศให้อบอุ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลักดันให้ครูมีแนวคิดที่แปลกใหม่ กล้าที่จะลงมือทำและการสอนต้องมีการสนุกสนาน เข้าถึงผู้เรียน และคอยช่วยเหลือผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศให้แสดงถึงคุณค่าของการจัดการเรียนรู้ในทุกระดับ ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการสร้างพลังแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ของครูและนักเรียนซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่สถานศึกษาได้วางไว้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศการสอน ทั้งนี้ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 23) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่ง คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาในการนิเทศไว้ 3 ประการ คือ 1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง 2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ และ 3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จัดให้มีกิจกรรมการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายงานในสถานศึกษา มีการนิเทศการศึกษาตามสภาพจริง มีการแนะนำ ติชม ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษายังให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

เกตุสุดา กิ้งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

พระมหาพิทยา จันทร์วงศ์. (2557). *การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.* บัณฑิตวิทยาลัย :จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

พัชราภรณ์ จันทพล. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพ็ญนภา พลับฉิม. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ภารดี อนันต์นาวี. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). *แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ ไพฑูรย์.

ศิริมา พื้นสะอาด. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566.* ตรัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การบริหารสถานศึกษาตามแนว พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

อนิวัช แก้วจำนงค์. (2555). *การจัดการเชิงกลยุทธ์.* พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.

Krug, R.E. (1992). *Leadership and performance beyond expectations***.** New York: Free Press.

McEwan, E.K. (1998). *Seven Steps to Effect Instructional Leadership***.** California: Corwin Press.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principal. *The Elementary School Journal,* 86(2), 221-224.

Ubben, G. C. & Hughes, L. W. (1987). *The principal: Creative Leadership fo Effective Schools*. Boston: Allyn and Bacon.

Van Deventer,I., & Kruger, A. G. (2003). *An educator's guide to school management skills.* Pretoria: Van Schaik.